

1 # 20/1 - 2023 FORSKNING & BEHANDLING VID PARKINSONS SJUKDOM

KVINNOR FÖREDRAR DBS OPERATION I SÖVT TILLSTÅND

Det finns bevis för att män är mer benägna att genomgå djup hjärnstimulering (DBS) för Parkinsons sjukdom (PD) än kvinnor, vilket samtidigt tyder på att kvinnor är relativt underbehandlade. I en nyligen genomförd studie undersöktes 121, på varandra följande PD-patienter som genomgick DBS i vaket tillstånd (30 patienter, varav 5 kvinnor) respektive i sövt tillstånd (91 patienter, varav 38 kvinnor). Resultaten visade en ökning av andelen kvinnliga patienter från 16,7 % till 41,8 % efter att ha ändrat operations-teknik från operation i vaket tillstånd till operation där patienten var sövd, vilket tyder på att kvinnor är mer benägna att genomgå DBS när de opereras i sövt tillstånd. **Källa: Vinke, R. Saman et al., Gender Distribution in Deep Brain Stimulation for Parkinson's Disease: The Effect of Awake versus Asleep Surgery, Journal of Parkinson's Disease, vol. 12, no. 6, pp. 1965-1968, 2022**

VAD FINNS I PIPELINEN?

Medan det internationella samfundet tog itu med den pågående covid-19-pandemin, visar den föreliggande rapporten att viktiga framsteg

också gjordes när det gäller utveckling av nya läkemedelsbaserade terapier vid Parkinsons sjukdom (PD). Detta gällde såväl "symptomatiska behandlingar", "ST" som "sjukdomsmodifierande behandlingar" "DMT".

I en första rapport var analysen begränsad till prövningar som var registrerade på webbplatsen ClinicalTrials.gov. År 2021 utökades rapporten till att också omfatta kliniska prövningar listade i Världshälsa-organisationens (WHO) register. Och 2022, för tredje året i rad, tillhandahåller forskarna ytterligare en rapport avsedd att belysa framsteg och förhoppningsvis stimulera till större medvetenhet och ökat engagemang i samband med kliniska prövningar.

Under analysperioden fanns totalt 147 kliniska prövningar registrerade på webbplatsen ClinicalTrials.gov. Av dessa gällde 91 (62%) ST, medan 56 (38%) fokuserade på DMT. Ungefär 1/3 av studierna (34,7 %; 51 studier) var i fas 1, medan över hälften av studierna var i fas 2 (50,3 %; 74 studier). Endast 15 % (22 studier) av studierna var i fas 3, varav endast 3 studier utvärderade DMT. Nya läkemedel (42%) var den vanligaste typen av medel som testades i alla testfaser, följt av återanvända medel (34%) och omformuleringar (20%). Förhoppningsvis kommer vi att se en ökning av antalet kliniska prövningar fokuserade på läkemedelsutveckling för PD. Behovet av fler fas 3-studier för DMT är fortfarande akut. **Källa: Kevina McFarthing et al., Parkinson's Disease Drug Therapies in the Clinical Trial Pipeline: 2022 Update, Journal: Journal of Parkinson's Disease, vol. 12, no. 4, pp. 1073-1082, 2022n**

1 # 20/1 - 2023 FORSKNING & BEHANDLING VID PARKINSONS SJUKDOM

REJÄLT BAKSLAG FÖR BORTRENSNING AV JÄRN VID PARKINSON

Att minska järnöverskott i hjärnan kunde inte bromsa förloppet vid tidig Parkinsons sjukdom – i stället blev patienterna sämre. Det visar en randomiserad studie.

– Resultaten är så klart en besvikelse eftersom förhoppningen var att deltagarna skulle bli bättre. Det hade varit ett genombrott. Samtidigt är fynden ändå spännande i och med att järnet verkar ha någon slags betydelse vid sjukdomen, säger Dag Nyholm som är specialistläkare i neurologi samt professor vid Uppsala universitet. Han är också medförfattare till den nya studien som publiceras i den ansedda tidskriften New England Journal of Medicine. **Källa: Neurologi i Sverige**

ORAL HÄLSORELATERAD LIVSKVALITET HOS PARKINSONSJUKA

På grund av en försämrad oral hälsa hos PD-patienter med progression av sjukdomen, kan den orala hälsorelaterade livskvaliteten (OHRQoL) också försämrans.

Syftet med studien var att bedöma om PD-patienter i Nederländerna upplever sämre OHRQoL än historiska kontroller (deltagare från tidigare studier), samt att undersöka vilka faktorer som är associerade med OHRQoL hos PD-patienter.

Totalt deltog 341 PD-patienter ($65,5 \pm 8,4$ år) och 411 historiska kontroller ($62,6 \pm 5,3$ år). Båda grupperna fyllde i ett frågeformulär. PD-patienterna fick frågor om demografi, PD, oral hälsa och OHRQoL. De historiska kontrollerna fyllde i demografisk information och frågor om OHRQoL.

Data analyserades med hjälp av bland annat univariat och multivariat linjär regressionsanalys. Det visade sig att PD-patienter hade en lägre OHRQoL än historiska kontroller. Dessutom var PD-relaterade variabler och munhälsorelaterade variabler associerade med OHRQoL. Även om problem som rör munhälsa förmodligen är underordnade andra problem hos PD-patienter, konstaterar denna artikel att OHRQoL kan vara nedsatt hos patienter med PD. Genom att vara medvetna om detta kan tandläkare vara mer alerta och därmed förbättra PD-patienters munhälsa för att förhindra ytterligare försämring av deras OHRQoL. **Källa: Merel C. Verhoeff et al., Oral health-related quality of life in patients with Parkinson's disease, J Oral Rehabil. 2022;49:398–406**

INVERKAN AV AVANCERAD PARKINSONS SJUKDOM PÅ VÅRDGIVARE: EN INTERNATIONELL VERKLIG STUDIE

Att ta hand om en partner eller familjemedlem med Parkinsons sjukdom (PD) påverkar vårdgivarens eget fysiska och känslomässiga välbefinnande negativt, särskilt de som tar hand om personer med avancerad PD (APD). Denna studie utformades för att undersöka effekten av APD på vårdgivarens upplevda börda, livskvalitet (QoL) och hälsotillstånd.

1 # 20/1 - 2023 FORSKNING & BEHANDLING VID PARKINSONS SJUKDOM

Dyader (tvåpersoners grupper) av personer med PD och deras primära vårdgivare identifierades från Adelphi Parkinsons Disease Specific Program (DSP™) med hjälp av verkliga data från USA, Japan och fem europeiska länder. Frågeformulär användes för att fånga upp mått på klinisk belastning (personer med PD) och vårdgivares börda (vårdgivare).

Data från 721 patient-vårdare dyader i sju länder identifierades. Vårdgivarna hade en medelålder 62,6 år, 71,6% var kvinnor och 70,4% var maka. Vårdgivare för personer med APD hade en större upplevd börda, var mer benägna att ta medicin och hade lägre behandlingstillfredsställelse än de som vårdade personer med tidig eller mellanliggande PD. Liknande resultat observerades för vårdgivare till personer med mellanliggande kontra tidig PD. Vårdgivare för personer med mellanliggande PD var också mindre benägna att vara sysselsatta än de med tidig PD (25,3 % mot 42,4 %) och tillbringade mer tid med vård (6,6 vs 3,2 timmar/dag).

Denna verkliga studie visar att vårdgivare till personer med APD upplever en större börda än de som tar hand om personer med tidig PD. Detta understryker vikten av att inkludera vårdgivarcentrerade åtgärder i framtida studier, samt betonar behovet av att implementera behandlingar som minskar vårdgivarbördan vid APD. **Källa: Pablo Martinez- Martin et al.,**

Impact of advanced Parkinson's disease on caregivers: an international real- world study, Journal of Neurology, 2023
<https://doi.org/10.1007/s00415-022-11546-5>,
https://trebuchet.public.springernature.app/get_content/ff7d7b72-7a82-4f36-93be-097109cbc3a9

PERSONLIG VÅRD VID PARKINSONS I SENT SKEDE

Patienter med Parkinsons sjukdom (LSPD) i sent skede är starkt beroende av dagliga aktiviteter och kräver betydande medicinska insatser. I LSPD finns det en betydande vårdbörda och större hälsoekonomisk påverkan jämfört med tidigare PD-stadier. Den kliniska bilden vid LSPD domineras av motoriska och icke-motoriska symtom (NMS) som för det mesta svarar suboptimalt, eller inte alls, på dopaminerg behandling, särskilt när demens är närvarande. Icke-farmakologiska interventioner, inklusive sjukgymnastik, kognitiv stimulering, arbetsterapi och en specialiserad PD-sköterska, tar en nyckelroll i LSPD för att mildra effekterna av sjukdomsmilstolpar eller förhindra akut klinisk försämring och optimera hanteringen av besvärande NMS. Men genomförbarheten av dessa tillvägagångssätt begränsas av patienternas kognitiva funktionsnedsättning och svårigheten att ge vård hemma. Den nuvarande vårdutmaningen för LSPD är förmågan att erbjuda en personcentrerad, hemlevererad palliativ vårdmodell baserad på Advanced Care Planning. Ett pågående europeiskt multicentriskt projekt, PD_Pal, syftar till att möta denna utmaning. **Källa: Margherita Fabbri et al., Personalized Care in Late-Stage Parkinson's Disease: Challenges and Opportunities, J. Pers. Med. 2022, 12(5), 813**